

Telewizoryň terbiýä täsiri

Category: Ertekiler, Kitapcy, Pedagogika we edep-terbiýe
написано kitapcy | 26 январа, 2025

Telewizoryň terbiýä täsiri TELEWIZORYŇ TERBIÝÄ TÄSIRI

Mundan 50-60 ýyl öňem iň gymmatbaha goşumyz radiody. Jygyrдыly sesleriň arasyndan täzelikleri diňleseк bolanydy. Şol mahallar çagalar hem uzak günki oýnuň yadawlygyny atalarynyň ýa-da eneleriniň ýanynda oturyp, erteki diňläp sowardy. Ertekidäki gahrymanlaryň ýerine özüni goýardy, hyýal dünýäsinde patyşalaryň ýaşayan ülkesine giderdi, Kap dagyndan geçip, äpet döwler bilen söweş ederdi. Hemme zat hyýal dünýäsinde bolup geçerdi. Şol mahalky çagalar üçin iň uly abraý ertekidäki gahrymanlaryň birine meňzedilmekdi.

Ýyllar geçdi. Jygyrдыly radiolar – muzeýlerdäki tekjelere goýuldy, ýerine telewизор geldi. Diňe özüni oňarýanlaryň alyp bilýän bu enjamy ertekileriň gahrymanlaryny gaýra tesdirdi. Ol diňe sesi däl, eýsem şekili-de getirýändigigi üçin has-da özüne çekijidi. Ýyllar ony-da çalt könелtdi. Indi telewизор elýetmez haryt däl. Her öýde 2-3 telewизор бар. Beýle giň yaýran enjam, elbetde, hemmelerim islegini-de kanagatlandyrmalydy. Bu zerurlygy üpjün etmegiň aladasyny edýän adamlar ululara-da, çagalara-da niyetlenen multfilmleri, seriallary döretmäge başladylar. Indi çagalar atalarynyň ýanynda oturyp erteki

diňlemeýärler, telewizorlaryň önünde çök düşüp multfilme tomaşa edýärler. Bu ýerde wakalary hyýalynda janlandyrmak gerek däl. Hemme zat mese-mälim görnüp dur.

Bu gowy-la, ýöne ol multfilmleriň üsti bilen çagalara näme öwredilýär? Ine, meseläniň möhüm ýeri. Gynansak-da käbir daşary ýurt multfilmlerinde garakçylar, talaňçylar, zalymlar we zalymlyklar dabaralandyrylýar, hatda baş gahryman hökmünde öwülýär, hormat goýulýar. Bu ýalňys propaganda çaganyň ak kagyz ýaly beýnisine şeýle güýçli täsir edýär, hatda onun hereketlerini, özünü alyp barşyny we dünýägaraýşyny hem üýtgediberýär. Uruşly wakalara köp tomaşa eden çaga dawa-jenjele adaty zat hökmünde garamaga başlaýar. Uzak günläp telewizora tomaşa eden çagalar hossarlarynyň mähir-muhabbetinden mahrum bolup, jemgyýetçilik durmuşyndan hem daşlaşýar.

Ýogsa-da nädip bu ýagdaýyň önüni alyp bolarka?

Ilki bilen milli gahrymanlary wasp edýän, milli medeniýeti öwredýän multfilmleri köpräk döretmeli. Ikinjiden-de çagalary ýaramaz endikleri ündeýän multfilmlerdir seriallardan goramaly.

Zaman RAHMATULLAYEW. Pedagogika we edep-terbiýe